

**DEELNEMERSVERENIGING PENSIOENFONDS
FYSIOTHERAPEUTEN**

JAARRAPPORT 2016

INHOUD

A.	Bestuursverslag	2
B.	Jaarrekening	12
C.	Overige gegevens	21

A. Bestuursverslag

Voor je ligt het jaarverslag 2016 van de vereniging.

Doelstelling

Op 20 september 2006 is de Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten opgericht, DPF. Dit is een beroepspensioenvereniging zoals bedoeld in de Wet verplichte beroepspensioenregeling (Wvb). Deze wet geldt vanaf 1 januari 2006.

In de statuten staat dat DPF de verplichte beroepspensioenregeling verzorgt voor fysiotherapeuten. Ook zorgt DPF ervoor dat het draagvlak voor de beroepspensioenregeling meetbaar is zoals de wet voorschrijft. En bepaalt zij de inhoud van de pensioenregeling.

Leden

Ledenaantal

Na de oprichting kregen de actieve, gewezen en gepensioneerde deelnemers (hierna: deelnemers) van de Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten, die onder de verplichtstelling vallen, de vraag of zij lid wilden worden van de vereniging. Daarbij gebruikte DPF de opting-out-methode. Dat wil zeggen, dat alle deelnemers van de Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten lid zijn van de vereniging. Behalve als ze zich hiervoor schriftelijk hebben afgemeld. Nieuwe deelnemers van de Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten werden tot en met 2014 volgens deze methode lid van de vereniging.

Per 1 januari 2015 wijzigde de wet en kwam een einde aan dit systeem. Deelnemers moeten zich vanaf die datum zelf (opnieuw) aanmelden voor het lidmaatschap (opting-in-methode). Sinds juni 2015 kan dat digitaal. Nieuwe deelnemers geven via het digitale aanmeldformulier aan of ze lid worden of niet.

Hieronder zie je het verloop van het ledenaantal in het kalenderjaar 2015-2016.

Aantal leden op 1 januari 2015		20.197
Aantal (her)aanmeldingen 2015	+/+	614
Aantal afmeldingen 2015	-/-	292
Aantal leden op 31 december 2015/ 1 januari 2016		<u>20.519</u>
Aantal (her)aanmeldingen 2016	+/+	1060
Aantal afmeldingen 2016	-/-	141
Aantal gestopte lidmaatschappen ¹ 2016	-/-	<u>152</u>
Aantal leden op 31 december 2016		<u>21.286</u>

---

¹ Lidmaatschappen stoppen doordat leden overlijden en/of geen pensioenrechten meer hebben. Ze droegen hun rechten over via wettelijke waardeoverdracht of kochten hun pensioen af.

Ledenaantal per 31 december 2016

In het overzicht hieronder zie je hoeveel leden DPF heeft per 31 december 2016. Daarbij onderscheiden we leden in loondienst en zelfstandigen. Ook geven we aan of ze actief, slapend of gepensioneerd deelnemer zijn. Het ledenaantal is gerelateerd aan het deelnemersaantal van het pensioenfonds per 31 december 2016.

Status bij het pensioenfonds	Loondienst/ zelfstandig	Totaal Ledenaantal DPF	Totaal Deelnemersaantal pensioenfonds	Percentage lid
Actief	Loondienst	9.090	12.369	73,49%
	Zelfstandigen	6.790	8.475	80,12%
Totaal actief		15.880	20.844	76,18%
Slapend		2.927	7.735	37,84%
Gepensioneerd		2.479	3.698	67,04%
Totale leden per ultimo 2016		21.286	32.277	65,95%

Bestuur

Het bestuur van de vereniging bestaat eind 2016 uit:

- De heer J.J.H. Poen uit Oss (voorzitter). Hij treedt eind 2019 af.
- Mevrouw E. Visser uit Bodegraven (secretaris). Zij treedt eind 2021 af.
- De heer D.A. Bolkestein uit Nijeveen (penningmeester). Hij treedt eind 2022 af.

Hoe is de taakverdeling binnen het bestuur? De voorzitter bewaakt het proces. De penningmeester richt zich op het financiële gedeelte en de secretaris houdt zich bezig met het huishoudelijk reglement.

Mevrouw Visser houdt zich ook bezig met de communicatie van DPF. Als toehoorder neemt ze deel aan de vergaderingen van de communicatiecommissie van het pensioenfonds.

Het bestuur van de vereniging bestaat in principe uit drie bestuursleden. De zittingsperiode duurt maximaal 6 jaar. Aftredende bestuursleden kunnen dan opnieuw worden voorgedragen en herbenoemd.

In de Algemene Vergadering van 23 november 2016 besloot de Algemene Vergadering de openstaande vacature in het bestuur in te laten vullen door de heer Bolkestein. In 2016 vervulde mevrouw Visser ook de rol van penningmeester. Na zijn verkiezing in de Algemene Vergadering trad de heer Bolkestein pas toe tot het bestuur. In 2017 heeft hij de rol van penningmeester van mevrouw Visser overgenomen.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur van DPF vergaderde 6 keer in 2016. Besproken werden onder andere de digitalisering van de communicatie, de opzet en organisatie van stemrondes, herinrichting van de verenigingsstructuur en de uitvoering van de pensioenregeling. Ook bereidde het bestuur de Algemene Vergadering van 23 november 2016 voor.

Deskundigheid

Het bestuur vindt het belangrijk zijn deskundigheid op pensioengebied te verhogen. Daarom nemen de bestuursleden onder andere deel aan de verdiepingsdagen van de Stichting Dienstverlening Beroepspensioenfondsen (SDB) voor beroepspensioenverenigingen en voor verantwoordingsorganen.

Ook woonde het bestuur een seminar bij over pensioenactualiteiten (waaronder de ontwikkelingen rondom het Algemeen Pensioenfonds) en een pensioendialoog met beroepspensioenfondsbestuurders.

Samenwerking met het pensioenfonds

Het bestuur heeft in 2016 8 keer met (een afvaardiging van) het bestuur van het pensioenfonds overlegd. De besturen bespraken de werkzaamheden en mogelijke samenwerking op verschillende gebieden, waaronder de wijziging van de pensioenregeling die het gevolg was van de uitslag van de stemronde, de ontwikkelingen rondom de verplichtstelling en gezamenlijke communicatie.

Pensioenregeling

DPF heeft het pensioenfonds de opdracht gegeven uitvoering te geven aan de Basisregeling.

Communicatie

DPF blijft veel aandacht besteden aan communicatie. Het bestuur ziet het als zijn taak om leden te informeren. Het bestuur vindt het belangrijk dat leden goed op de hoogte zijn van het belang van het lidmaatschap aan de vereniging en de instandhouding van de verplichtstelling. De vereniging heeft op het gebied van communicatie ook in 2016 samenwerking gezocht met het pensioenfonds.

Samen met het pensioenfonds is het bestuur in 2016 blijven werken aan het geven van voorlichting op hogescholen, tijdens regiobijeenkomsten en bij praktijken. Hiermee verwacht het bestuur de toegevoegde waarde van het lidmaatschap van de vereniging duidelijk te maken en het draagvlak onder de verplichte pensioenregeling duurzaam te vergroten.

Algemene Vergadering

De Algemene Vergadering (ALV) heeft op 23 november 2016 onder meer besloten tot benoeming van de heer Bolkestein in het bestuur. Daarnaast heeft de ALV besloten tot een benoeming van mevrouw Van Lierop als lid van de verenigingsraad. De voordracht van de heer Barszczowski als kandidaat-bestuurslid van het pensioenfonds is akkoord bevonden door de ALV. Verder heeft de ALV ingestemd met de herbenoeming van mevrouw Van den Heuvel en de heer Sillen voor het bestuur van het pensioenfonds. Ook is in de Algemene Vergadering na bespreking van het jaarrapport over 2015 decharge verleend aan het bestuur en is de begroting voor 2017 en de contributie voor 2017 vastgesteld.

Verenigingsraad

De deelnemersvereniging kent een verenigingsraad. Deze dient als klankbord voor het bestuur. De verenigingsraad adviseert het bestuur over voorgenomen wijzigingen van de inhoud van de pensioenregeling. De leden van de verenigingsraad zijn ambassadeur van de pensioenregeling en de deelnemersvereniging. Alle leden van DPF kunnen contact met hen opnemen. Op verzoek en in afstemming met het bestuur geven ze voorlichting in praktijken van collega fysiotherapeuten over onze pensioenregeling.

DPF wil een landelijke spreiding van de leden van de verenigingsraad en ook een afspiegeling van de deelnemers van het pensioenfonds. Hierbij wordt rekening gehouden met een landelijke spreiding, leeftijd, geslacht, zelfstandig fysiotherapeut, werkzaam in loondienst, slaper of gepensioneerd. Er is behoefte aan meer vrouwen, leeftijd 45-55, die zitting nemen in de verenigingsraad, met name uit de provincies Groningen, Flevoland en Zeeland. De leeftijdscategorie 25-35 is zeer goed vertegenwoordigd met 8 leden en hier zijn wij als vereniging erg blij mee.

Leden van de verenigingsraad zijn ook lid van de deelnemersraad van het pensioenfonds. De deelnemersraad van het pensioenfonds heeft in totaal 28 posities (van 30) beschikbaar voor de leden van de verenigingsraad en het bestuur van DPF.

In 2016 heeft de verenigingsraad 4 keer vergaderd. De vergaderingen vonden voorafgaand aan een vergadering van de deelnemersraad van het pensioenfonds plaats. In de vergaderingen werd de verenigingsraad onder andere bijgepraat over actuele zaken, de hoogte van onze basisregeling en NIBUD tool in relatie tot de uitkeringsfase, deeltijdpensioen, arbeidsongeschiktheid en de problematiek waar collega's tegen aan kunnen lopen door gewijzigde fiscale regelgeving en evaluatie bestuurlijk functioneren zoals overeengekomen met de ALV (november 2015).

In 2016 nam de verenigingsraad wegens overlijden afscheid van de heer J.S. Luider. In 2016 trad mevrouw C.N.T.G. Fraats-Aardening terug. Wegens het aanvaarden van het lidmaatschap in het bestuur van de vereniging trad ook de heer D.A. Bolkestein uit de verenigingsraad.

De verenigingsraad bestaat per 31 december 2016 uit:

Aftredend per 1 januari 2018

- mevrouw A. van der Valk;
- mevrouw I. de Lijster;
- mevrouw J.C.M. Maas;
- de heer H.S. Teunissen.

Aftredend per 1 januari 2019

- de heer F.A. van Dijk;
- de heer F. Houvast;
- de heer K. Menkveld;
- de heer H.J.M. Paauw;
- de heer J. Snijder;
- de heer H.A.C. Spit;
- mevrouw A. Vos.

Aftredend per 1 januari 2020

- de heer E. Griesheimer;
- mevrouw C. Haverhoek;
- mevrouw K. Heemskerck.

Aftredend per 1 januari 2021

- de heer J. Quist.

Aftredend per 1 januari 2022

- de heer M. van Engelen;
- de heer R. Even;
- de heer J.L.H. van Gerwen;
- de heer M.F. Lankhorst;
- de heer D. Paap;
- de heer J.H. Vos;
- de heer P. Weltevreden.

Benoemd in 2016 en aftredend per 1 januari 2023

- Mevrouw M.M. van Lierop

Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten

Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten voert de pensioenregeling uit. De Algemene Vergadering draagt kandidaat-bestuursleden voor het pensioenfondsbestuur voor. Het bestuur van het pensioenfonds is verantwoordelijk voor het beheer van het pensioenfonds en de uitvoering van de pensioenregeling. Zo ziet het bestuur van het pensioenfonds erop toe dat gepensioneerde deelnemers een pensioenuitkering krijgen.

Het bestuur DPF en het pensioenfondsbestuur maakten afspraken over de verkiezings- en benoemingsprocedure voor bestuursleden van het pensioenfonds. De afspraken zijn onder andere vastgelegd in het tussen de partijen afgesloten convenant.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft maximaal acht zetels. Bestuursleden zijn (gewezen) deelnemers met aanspraken op ouderdomspensioen van de Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten, of gepensioneerde deelnemers in de pensioenregeling. De ALV kiest op voordracht van het bestuur van de deelnemersvereniging een kandidaat-bestuurslid voor het pensioenfondsbestuur. Het bestuur van het pensioenfonds benoemt het kandidaat-bestuurslid tot bestuurslid als de kandidaat voldoet aan het betreffende functieprofiel en de Wettelijke relevante toezichthouder (De Nederlandsche Bank) heeft ingestemd met benoeming. Bestuursleden van het pensioenfonds treden na zes jaar af. De ALV kan hen direct voor eenmalige herbenoeming voordragen.

In de regel wordt uitgegaan van twee zittingstermijnen van zes jaar, waarbij in geval van een tussentijdse vacature het nieuw benoemd bestuurslid eerst de resterende zittingstermijn van de voorganger vol maakt.

Per 31 december 2016 bestaat het bestuur uit:

	Benoemd	Aftredend per
Mevrouw T.P.J.A. van den Heuvel (voorzitter)	1 januari 2012	31 december 2022
De heer C. Spaan (plv. voorzitter)	19 september 2001	31 december 2019*
De heer R. van Pommeren	3 september 2008	31 december 2020
De heer W.J.T. Sillen	13 oktober 2010	31 december 2022
Mevrouw M.P.G. Hofmans	1 januari 2012	31 december 2017
De heer J.H. Sluis	1 januari 2014	31 december 2019
De heer A. Barszczowski	aspirant	
Mevrouw C. Vermeulen	aspirant	

* De heer Spaan is per 31 december 2016 teruggetreden uit het bestuur.

Bestuurlijke en financiële zaken

Overeenkomsten

Subsidieverstrekking

Het pensioenfonds bood in 2009 aan om de deelnemersvereniging voortaan te subsidiëren. Het gaat om een vast bedrag. Dit wordt jaarlijks geïndexeerd. De afspraken over de subsidie legden het pensioenfonds en DPF vast in een overeenkomst.

Door de subsidie aan te nemen verplicht DPF zich deze uitsluitend en op een zorgvuldige wijze te gebruiken voor de financiering van de noodzakelijke bestedingen en uitgaven die horen bij de uitoefening van zijn statutaire doelstellingen en wettelijk voorgeschreven taken.

Voor 2016 heeft de deelnemersvereniging in totaal € 230.397 aan subsidie toegewezen gekregen. De subsidie is middels een rekening courantpositie bij het pensioenfonds beschikbaar gesteld voor de vereniging.

Uitvoering

Voor de uitvoering van de ledenadministratie en voor bestuursondersteuning heeft de vereniging een overeenkomst met Syntus Achmea Pensioenbeheer afgesloten.

Begroting

De begroting 2017 werd door de ALV goedgekeurd.

De continuïteit van de organisatie

Voor de continuïteit van de vereniging kan worden vastgesteld

- dat de deelname aan de vereniging voor de draagvlaktoets ruim 76% is, hetgeen betekent dat er voldoende draagvlak is voor de verplicht gestelde pensioenregeling;
- dat ruim 58% van de fysiotherapeuten die onder de verplichtstellingsbeschikking vallen, in loondienst werkt. Dit betekende tot voor kort dat niet volledig werd voldaan aan de voorwaarden van representativiteit zoals het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid die toepaste. Dit probleem deed zich bij meerdere beroepspensioenfondsen voor. Op aandringen van onder meer de Pensioenfederatie, diverse pensioenfondsen, beroepspensioenverenigingen en onze beroepsorganisatie KNGF heeft de Minister afgezien handhaving van de voorwaarden. Daarmee werd de pensioenvoorziening van alle deelnemers in loondienst veilig gesteld;
- dat er een subsidieovereenkomst is afgesloten met het pensioenfonds, die de vereniging financieel ondersteunt.

Risicoparaagraaf

Tegenpartij-/kredietrisico

Dit is het risico dat de tegenpartij niet (meer) aan zijn verplichtingen kan voldoen, bijvoorbeeld door liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen. Dit risico heeft betrekking op de vordering van subsidiegelden bij het pensioenfonds. De afspraken over de subsidie staan in een overeenkomst van subsidieverstrekking. Om dit risico te beheersen wordt het pensioenfonds nauwgezet gevolgd. Het kredietrisico van deze vordering is beperkt.

Prijrisico

DPF sloot een uitvoeringsovereenkomst af. Daarin staan prijsafspraken. DPF loopt daarom een beperkt prijrisico.

Liquiditeitsrisico

Dit is het risico dat de vereniging bij liquidatie niet aan alle verplichtingen kan voldoen. DPF beheerst dit risico door nauwlettend inkomende en uitgaande kasstromen te volgen en door een jaarlijkse begroting op te stellen. Daarnaast kan DPF indien nodig extra subsidie vragen bij het pensioenfonds. DPF heeft voldoende financiële middelen om op korte- en lange termijn te voldoen aan zijn financiële verplichtingen.

Kasstroombisico

Het kasstroombisico is het risico dat toekomstige kasstromen verbonden aan een monetair financieel instrument zullen fluctueren in omvang. Bij een financieel instrument met een variabele rente resulteren die fluctuaties bijvoorbeeld in een verandering van de effectieve interestvoet van het financiële instrument. Maar de bijbehorende reële waarde verandert vaak niet overeenkomstig. DPF beheerst het kasstroombisico door niet in dergelijke instrumenten te beleggen.

Operationele risico's

DPF beheerst operationele risico's zoveel mogelijk door eisen te stellen aan zijn dienstverleners. Denk bijvoorbeeld aan regels voor procuratie, functiescheiding, enzovoort.

Algemene ontwikkelingen in 2016

Maatschappelijke discussie over mogelijk korten door pensioenfondsen

De dekkingsgraad van het pensioenfonds is een maatstaf voor de financiële gezondheid van het fonds. In 2016 daalde de marktrente verder. Daardoor steeg de kostprijs van pensioen en daalde de premiedekkingsgraad in 2016. In de loop van 2016 stond de financiële positie van veel pensioenfondsen zodanig onder druk dat bij een aantal pensioenfondsen de pensioenen mogelijk in 2017 moesten worden verlaagd. Dat leidde ook tot discussie in de Tweede Kamer. Er was een tweedeling. Enerzijds zijn er partijen die het stelsel willen aanpassen door de hersteltermijn te verlengen. Anderzijds zijn er partijen die vinden dat we ons met de huidige lage marktrente kunstmatig arm rekenen. Staatssecretaris Klijnsma liet de effecten van het verlengen van de maximale hersteltermijn (10 jaar) in kaart brengen. Een langere hersteltermijn blijkt een beperkt effect te hebben. Staatssecretaris Klijnsma liet in de tweede helft van januari 2017 dan ook weten de hersteltermijn niet te verlengen. De peildatum voor de financiële positie van het pensioenfondsen was 31 december 2016. De laatste maand van 2016 stegen door een oplopende marktrente de dekkingsgraden. De herstelcapaciteit van fondsen is doorslaggevend voor het wel of niet hoeven doorvoeren van verlagingen. Een aantal grote fondsen liet weten dat korten voor hen in 2017 niet nodig is. Voor Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten betekent dit dat er wel de onvoorwaardelijke toeslag van 2% werd gegeven, maar dat een voorwaardelijke toeslag (een extra toeslag boven op de onvoorwaardelijke toeslag van 2%) niet mogelijk was. Kortten was bij het pensioenfonds per 1 januari 2017 niet aan de orde.

Stappen op weg naar een nieuw pensioenstelsel

Het kabinet werkt aan een nieuw pensioenstelsel. Op 6 juli 2015 gaf staatssecretaris Klijnsma 4 hoofdlijnen voor een nieuw stelsel aan. En op 18 december 2015 schetste ze in een werkprogramma de vraagstukken en oplossingsrichtingen die tot de zomer van 2016 zijn onderzocht en uitgewerkt. Volgens Klijnsma is het maken van een dergelijk nieuw stelsel heel complex. Maar op weg naar een nieuw stelsel kunnen wel alvast stappen gezet worden. Het kabinet ziet de wetsvoorstellen Variabele pensioenuitkering en Algemeen pensioenfonds als voorbeelden van stappen in de goede richting.

Op 8 juli 2016 stuurde het kabinet een perspectiefnota over een nieuw pensioenstelsel naar de Tweede Kamer. De nota bouwt verder op de analyses van de SER uit februari 2015 en mei 2016. Het kabinet wil dat iedereen gelijktijdig in 2020 overstapt naar een actuariële neutrale opbouw. Het kabinet vindt dat er een overgangperiode nodig is om de doorsneesystematiek uit te faseren.

Het kabinet ziet 5 mogelijke pensioencontracten om uit te kiezen. Ook dat is volgens het kabinet per 2020 haalbaar. Volgens het kabinet vraagt de veranderende samenleving en arbeidsmarkt om fundamentele aanpassingen in het pensioenstelsel. Daarnaast wil het kabinet nu echt iets gaan regelen voor de werkenden die te veel of te weinig pensioen opbouwen. Besluitvorming hierover vindt plaats door het nieuwe kabinet dat in 2017 aantreedt.

Vanaf 1 januari 2016 bestaat de mogelijkheid van een algemeen pensioenfonds

De Eerste Kamer nam vlak voor het kerstreces van 2015 het Wetsvoorstel algemeen pensioenfonds (APF) aan. Het APF biedt, behalve voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen, nieuwe mogelijkheden voor schaalvergroting. Daarbij neemt de ruimte voor keuzemogelijkheden toe en voor het behoud van eigenheid van de regeling. De behandeling lukte op het nippertje in 2015. De toegevoegde waarde van het algemeen pensioenfonds stond niet ter discussie. Wel een zorgvuldige behandeling van het wetsvoorstel. Het APF is een vernieuwing, een stap op weg naar een nieuw pensioenstelsel. Het Centraal Beheer APF is in 2016 opgericht en kreeg op 18 juli een vergunning van toezichthouder DNB.

DPF ziet op dit moment geen aanleiding om op korte termijn voor uitvoering van de regeling over te stappen naar een APF. Mogelijk biedt het in de toekomst wel een alternatief voor de uitvoering van de pensioenregeling als door omstandigheden de uitvoering binnen een eigen beroepspensioenfonds niet meer efficiënt kan plaatsvinden.

Verdere verhoging AOW-leeftijd en fiscale richtleeftijd

De AOW-leeftijd gaat in 2022 verder omhoog naar 67 jaar en 3 maanden. En de fiscale pensioenrichtleeftijd voor aanvullende pensioenen gaat in 2018 omhoog naar 68 jaar. Deze pensioenrichtleeftijd is een rekenleeftijd. Daarmee wordt de jaarlijkse maximaal toegestane fiscale pensioenopbouw berekend. Pensioenfondsen die nu de maximale fiscale mogelijkheden gebruiken, moeten vóór 2018 besluiten over aanpassing van hun regeling. En over de communicatie hierover. Het bestuur moet besluiten of het fonds de opgebouwde aanspraken (met een lagere pensioenrichtleeftijd) gaat herrekenen naar de nieuwe pensioenrichtleeftijd van 68 jaar. Voor verplichtgestelde bedrijfstak- en beroepspensioenfondsen heeft de nieuwe pensioenrichtleeftijd ook effect op de verplichtstelling. Om tijdig de verplichtstelling aangepast te hebben, moet het verzoek hiertoe uiterlijk 1 juli 2017 bij SZW zijn ingediend. DPF heeft dit onderwerp uitgebreid besproken met Stichting Pensioenfonds voor Fysiotherapeuten en bediscussieerd binnen de verenigingsraad. In de ALV van 2017 wordt ter accordering voorgesteld de regeling niet aan te passen aan deze nieuwe fiscale richtleeftijd.

Toekomstparagraaf

Het bestuur beraadt zich in 2017 in algemene zin op de toekomst van de pensioenregeling. Onderwerpen die hierin worden meegewogen zijn de nieuwe pensioenvormen en -toepassingen, voortkomend uit de brede maatschappelijke discussie over pensioen. Het bestuur zal hiervoor het gesprek aan gaan met de verenigingsraad en aansluiting zoeken bij het bestuur van het pensioenfonds.

Gezien de vele ontwikkelingen wenst het bestuur te blijven werken aan het pensioenbewustzijn van al zijn leden. Een belangrijke rol is weggelegd voor de verenigingsraad om het gesprek aan te gaan met collegae. Leden van de verenigingsraad hebben, als ambassadeurs van de regeling, een actieve rol in het informeren van (aanstaande) collega-fysiotherapeuten over de beroepspensioenregeling. Het DPF bestuur hecht een groot belang aan open communicatie met haar leden.

Het bestuur vindt het belangrijk dat je als lid meer inzicht in je persoonlijke (pensioen)situatie krijgt en dat je ook weet wat je kunt doen om je financiële toekomst goed te regelen. Daarom onderzoekt het bestuur samen met andere partijen of en hoe de deelnemersvereniging daarbij kan helpen. Ook onderzoekt het bestuur op welke manier het lidmaatschap van de vereniging aantrekkelijker kan worden gemaakt.

19 juli 2017

Het bestuur van Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten

J.J.H. Poen

E. Visser

D.A. Bolkestein

B. Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2016*na bestemming saldo van baten en lasten**(in 1.000 euro's)***Activa**

	31-12-2016	31-12-2015
1. Vorderingen en overlopende activa	41	113
2. Liquide middelen	8	10
	<hr/>	<hr/>
	49	123
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

Passiva

	31-12-2016	31-12-2015
3. Eigen vermogen	41	10
4. Schulden en overlopende passiva	8	113
	<hr/>	<hr/>
	49	123
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2016*(in 1.000 euro's)*

	2016	2015
5. Subsidiebaten / Contributiebaten	230	229
6. Overige lasten	-/- 199	-/- 305
	<hr/>	<hr/>
Saldo van baten en lasten	31	-/- 76
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Bestemming saldo:		
Mutatie overige reserves	31	-/- 76
	<hr/>	<hr/>
	31	-/- 76
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

KASSTROOMOVERZICHT

(in 1.000 euro's)

	2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Subsidie verstrekt door pensioenfondsen / Contributies	302	239
Betaalde kosten	-/- 304	-/- 232
	<hr/>	<hr/>
Mutatie liquide middelen	-/- 2	-/- 7
Saldo liquide middelen 1 januari	10	3
	<hr/>	<hr/>
Saldo liquide middelen 31 december	8	10

TOELICHTING BEHORENDE BIJ DE JAARREKENING

Inleiding

De Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten statutair gevestigd te Amersfoort heeft als doel de verzorging van een beroepspensioenregeling.

Met het lidmaatschap verklaart een lid zich voorstander van de verplichtstelling van de beroepspensioenregeling. Door zijn leden zorgt DPF voor voortzetting van de huidige verplichtstelling.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Algemeen

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Activa en Passiva

De activa en passiva worden gewaardeerd op historische kostprijs tenzij hierna anders vermeld.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd op de nominale waarde onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Eigen vermogen

Met de subsidieverstrekker, het pensioenfonds, is overeengekomen dat de vereniging zoveel mogelijk inteert op het eigen vermogen. De vereniging kan aanvullende subsidie vragen als tekorten dreigen te ontstaan. Ook heeft het pensioenfonds aangegeven zich garant te stellen voor een eventuele BTW-naheffing.

Resultaatbepaling

Algemeen

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Subsidies worden verantwoord in het jaar waarop de betreffende subsidietoezegging betrekking heeft.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld.

Personeelsbestand

Gedurende het boekjaar 2016 bedroeg het gemiddeld aantal werknemers bij de vereniging omgerekend naar volledige mensjaren 0 (2015: 0).

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2016

(in 1.000 euro's)

1. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2016	31-12-2015
Nog te ontvangen subsidie van het pensioenfonds	41	113
	<hr/>	<hr/>
	41	113

Verloop subsidie DPF - pensioenfonds

31-12-2015 Saldo nog te ontvangen subsidie		113
1-1-2016 subsidie 2016 *	+/+	230
opname subsidie	-/-	302
	<hr/>	<hr/>
		-/- 72
31-12-2016 Saldo nog te ontvangen subsidie		41

* De subsidie is een basisbedrag, dat jaarlijks wordt geïndexeerd.

2. Liquide middelen

Onder de liquide middelen worden opgenomen kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen. De liquide middelen zijn onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar.

3. Eigen vermogen

	31-12-2016	31-12-2015
Overige reserves	41	10
	<hr/>	<hr/>
	41	10

	2016	2015
Stand 1 januari	10	86
Uit bestemming saldo van baten en lasten	31	-/- 76
	<hr/>	<hr/>
Stand 31 december	41	10

Verdeling van saldo van baten en lasten

De statuten bevatten geen bepaling over de verdeling van het resultaat. Het bestuur heeft besloten het resultaat te onttrekken of toe te voegen aan de overige reserves.

In het eigen vermogen zijn geen bestemmingsreserves opgenomen.

4. Schulden en overlopende passiva

	31-12-2016	31-12-2015
Uitvoeringskosten	2	72
Accountantskosten	4	4
Bestuurskosten	-	11
Kosten verenigingsraad	-	1
Overige kosten	2	24
Overige schulden	-	1
	<hr/>	<hr/>
	8	113

Langlopende contractuele verplichtingen

De vereniging heeft per 1 januari 2016 de afgesloten uitbestedingsovereenkomst met Syntrus Achmea Pensioenbeheer N.V. verlengd voor een periode van 5 jaar. De vereniging heeft de mogelijkheid tot het tussentijds opzeggen van de overeenkomst indien de andere partij zijn verplichtingen niet nakomt.

De jaarlijks te betalen vaste vergoeding bedraagt circa € 105 exclusief BTW (2015: € 105). De totale verplichting voor de resterende looptijd, indien de overeenkomst tussentijds niet wordt beëindigd, bedraagt, bij een resterende looptijd van vier jaar, ultimo 2016 circa € 420 exclusief BTW (ultimo 2015: € 525 bij een resterende looptijd van vijf jaar).

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum bekend met belangrijke financiële gevolgen voor de vereniging.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(in 1.000 euro's)

5. Subsidiebaten / Contributiebaten

	2016	2015
Subsidie verstrekt door pensioenfondsen	230	229
	<hr/>	<hr/>
	230	229

6. Overige lasten

	2016	2015
Bestuurskosten	57	76
Kosten bestuursondersteuning	97	116
Kosten ledenadministratie	21	24
Kosten verenigingsraad	1	5
Kosten drukwerk en porto	-	38
Overige administratiekosten	8	14
Accountantskosten	4	4
Overige kosten	11	28
	<hr/>	<hr/>
	199	305

Een deel van de uitvoerende taken van het bestuur is in de loop van 2016 belegd bij bestuursondersteuning. Als gevolg daarvan namen bestuurskosten af. Kosten voor bestuursondersteuning namen toe.

In de bestuurskosten zijn vacatiegelden begrepen ad € 81,58 per uur (2015: € 81,58) en reiskosten van € 0,59 (2015: € 0,59) per kilometer voor vergaderingen en cursussen. Het vacatiegeld is bepaald op basis van het fysiotherapietarief verhoogd met een opslag voor overige, niet declarabele uren.

De kosten verenigingsraad bestaan uit vacatiegelden ad € 65,26 per uur en reiskosten van € 0,59 per kilometer voor vergaderingen. Het vacatiegeld voor leden van de verenigingsraad is bepaald op basis van het fysiotherapietarief.

In 2015 heeft de vereniging een stemronde gehouden. De drukwerk en portokosten voor deze stemronde bedroegen in 2015 38. In 2016 zijn deze kosten nihil.

De accountantskosten hebben volledig betrekking op de controle van de jaarrekening.

Amersfoort, 19 juli 2017

Het bestuur van Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten

J.J.H. Poen

E. Visser

D.A. Bolkestein

C. Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Bestuur van Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten

Verklaring over de in het jaarrapport opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten (hierna 'de vereniging') te Amersfoort (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten per 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2016;
- 2 de winst-en-verliesrekening over 2016; en
- 3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Deelnemersvereniging Pensioenfonds Fysiotherapeuten zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken

van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

19 juli 2017

KPMG Accountants N.V.

S. van Oostenbrugge RA